

Sygn. akt VIII Ka 414/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku, VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Dariusz Niezabitowski-spr.
Sędziowie SO Dorota Niewińska

SO Dariusz Gąsowski

Protokolant Aneta Chardziejko

przy udziale Prokuratora Radosława Ignatiewa

po rozpoznaniu w dniu 4.10.2016 r.

sprawy S. R. (1)

oskarżonego z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN, art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 1 kk w zw. z art. 2 ust 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

na skutek apelacji wniesionych przez obrońcę oskarżonego, oskarżyciela posiłkowego J. N., pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego J. Z. oraz IPN Oddziałową Komisję Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w B.

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 22 grudnia 2015 r. sygn. akt VII K 550/14

I. Zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że:

- uchyla zawarte w pkt II (sentencji) rozstrzygnięcie o orzeczonej karze łącznej pozbawienia wolności

- eliminuje z opisów czynów z pkt 1-4, 6-11, 13-53 i 55 stwierdzenie „**na okres powyżej 7 dni**” i przyjmuje, że bezprawne pozbawienie wolności w wypadku czynów z pkt 1-4, 6-16, 19, 21-28, 30-37, 39-44, 46-47, 49-51 obejmowało okres od 13.12.1981 do 17.12.1981 roku, w wypadku czynów z pkt 5, 17-18, 20, 38, 52-54 okres od 14.12.1981 do 17.12.1981 roku, w wypadku czynów z pkt 29 i 45 okres od 15.12.1981 do 17.12.1981 roku, zaś w wypadku czynów z pkt 48 i 55 okres od 16.12.1981 do 17.12.1981 roku

i uznając, że oskarżony wszystkich zarzucanych mu czynów dopuścił się w warunkach art. 91 § 1 kk, kwalifikuje tym samym wszystkie przypisane w pkt I (sentencji) czyny z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 2 ust 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN i przepisy te przyjmując za podstawę skazania za każdy z czynów jednostkowych, na mocy art. 189 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk w zw. z art. 2 ust 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN wymierza oskarżonemu karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

II. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.

III. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. P. (1) oraz adw. Ł. B. kwoty po 1033,20 złotych (tysiąc trzydzieści trzy złote 20/100, w tym kwota 193,20–sto dziewięćdziesiąt trzy złote 20/100 -złoty tytułem podatku VAT) jako wynagrodzenie za zastępstwo procesowe oskarżycieli posiłkowych J. Z. i S. M. przed Sądem II-instancji świadczone w sprawie z urzędu.

IV. Zwalnia oskarżonego oraz oskarżycieli posiłkowych J. N. i J. Z. od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, zaś kosztami tymi w zakresie apelacji IPN-u obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

S. R. (1) został oskarżony o to, że :

1. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności W. P. na okres powyżej 7 dni, do dnia 24.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN

2. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności J. N. na okres powyżej 7 dni, do dnia 7.04.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w z w, z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN

3. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności K. (...) na okres powyżej 7 dni, do dnia 23.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN

4. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności S. G. (1) na okres powyżej 7 dni, do dnia 30.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

5. W dniu 14.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności A. Z. do dnia 15.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym

prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN

6. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności L. E. (...) na okres powyżej 7 dni, do dnia 23.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN

7. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności J. P. (1) na okres powyżej 7 dni, do dnia 9.01.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN

8. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności A. R. (1) na okres powyżej 7 dni, do dnia 23.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

9. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności W. Ł. na okres powyżej 7 dni, do dnia 30.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN

10. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności L. G. na okres powyżej 7 dni, do dnia 23.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

11. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności Z. S. (1) na okres powyżej 7 dni, do dnia 23.12.1981r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

12. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności E. B. (1) do dnia 19.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

13. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności M. M. (1) na okres powyżej 7 dni, do dnia 4.03.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

14. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności W. C. na okres powyżej 7 dni, do dnia 8.02.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

15. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności T. W. na okres powyżej 7 dni, do dnia 31.03.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

16. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności M. M. (2) na okres powyżej 7 dni, do dnia 24.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

17. W dniu 14.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności K. F. na okres powyżej 7 dni, do dnia 21.01.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu udziału pokrzywdzonego w organizacji niezależnych związków zawodowych funkcjonariuszy MO, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

18. W dniu 14.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności A. R. (2) na okres powyżej 7 dni, do dnia 21.01.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu udziału pokrzywdzonego w organizacji niezależnych związków zawodowych funkcjonariuszy MO, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

19. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności J. (...) na okres powyżej 7 dni, do dnia 24.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

20. W dniu 14.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności Z. (...) na okres powyżej 7 dni, do dnia 4.01.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

21. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności B. na okres

powyżej 7 dni, do dnia 4.03.1982r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

22. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności B. K. na okres powyżej 7 dni, do dnia 9.01.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

23. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności J. B. na okres powyżej 7 dni, do dnia 25.01.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

24. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności A. (...) na okres powyżej 7 dni, do dnia 30.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

25. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności S. G. (2) na okres powyżej 7 dni, do dnia 10.03.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

26. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności R. S. na okres powyżej 7 dni, do dnia 23.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”,
czyż działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

27. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności C. N. na okres powyżej 7 dni, do dnia 11.03.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do do NSZZ „Solidarność”,
czyż działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

28. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności J. Ł. na okres powyżej 7 dni, do dnia 23.02.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”,
czyż działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

29. W dniu 15.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności J. K. na okres powyżej 7 dni, do dnia 23.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”,
czyż działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

30. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności J. P. (2) na okres powyżej 7 dni, do dnia 11.03.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”,
czyż działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

31. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności L. S. na okres powyżej 7 dni, do dnia 31.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”,
czyż działał na szkodę jego interesu prywatnego

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

32. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności M. D. na okres powyżej 7 dni, do dnia 5.01.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

33. W dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego - Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności T. K. na okres powyżej 7 dni, do dnia 10.03.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

34. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności K. K. (1) na okres powyżej 7 dni, do dnia 16.04.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

35. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności E. (...) na okres powyżej 7 dni, do dnia 16.04.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

36. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności J. Z. na okres powyżej 7 dni, do dnia 23.03.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

37. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności J. A. (...) na okres powyżej 7 dni, do dnia 2.03.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

38. w dniu 14.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności K. K. (2) na okres powyżej 7 dni, do dnia 23.02.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

39. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności S. M. na okres powyżej 7 dni, do dnia 30.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

40. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności L. F. na okres powyżej 7 dni, do dnia 16.03.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

41. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności J. P. (3) na okres powyżej 7 dni, do dnia 7.04.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

42. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności A. S. (1) na

okres powyżej 7 dni, do dnia 10.03.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

43. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności A. S. (2) na okres powyżej 7 dni, do dnia 25.01.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

44. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności A. D. na okres powyżej 7 dni, do dnia 24.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

45. w dniu 15.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności R. P. na okres powyżej 7 dni, do dnia 30.03.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

46. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności E. B. (2) na okres powyżej 7 dni, do dnia 4.01.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

47. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności B. J. (...) na okres powyżej 7 dni, do dnia 10.03.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”,
czyż działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

48. w dniu 16.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności A. K. na okres powyżej 7 dni, do dnia 8.04.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”,
czyż działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

49. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności M. P. (2) na okres powyżej 7 dni, do dnia 1.02.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”,
czyż działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

50. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności K. K. (3) na okres powyżej 7 dni, do dnia 4.01.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”,
czyż działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

51. w dniu 13.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności B. S. na okres powyżej 7 dni, do dnia 5.01.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”,
czyż działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

52. w dniu 14.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności J. G. na okres powyżej 7 dni, do dnia 31.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”,
czyż działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

53. w dniu 14.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności S. (...) na okres powyżej 7 dni, do dnia 8.02.1982 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

54. w dniu 14.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności Z. J. (...) na okres do dnia 21.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonego do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jego interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN,

55. w dniu 16.12.1981 r., w B. jako funkcjonariusz państwa komunistycznego – Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej w B., przekroczył swoje uprawnienia, w ten sposób, że bezprawnie pozbawił wolności K. (...) na okres powyżej 7 dni, do dnia 24.12.1981 r., na mocy decyzji nr (...) o internowaniu, wydanej na podstawie art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było poważnym prześladowaniem z powodu przynależności pokrzywdzonej do NSZZ „Solidarność”, czym działał na szkodę jej interesu prywatnego,

tj. o zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN.

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Białymstoku oskarżonego S. R. (1) uznał za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów i za to;

- za każdy z czynów opisanych w pkt 1-4, 6-11, 13-53 oraz 55 na podstawie art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN skazał go, zaś na podstawie art. 189 § 2 kk w zw. z art. 11 § 3 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN wymierzył mu kary po 1 (jednym) roku i 6 (sześć) miesięcy pozbawienia wolności,

- za każdy z czynów opisanych w pkt 5, 12 i 54 na podstawie art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN skazał go, zaś na podstawie art. 189 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN wymierzył mu kary po 1 (jednym) roku i 3 (trzy) miesiące pozbawienia wolności;

Na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk orzekł wobec oskarżonego karę łączną w wymiarze 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

Pozostawił bez rozpoznania powództwo cywilne.

Zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. P. (1) kwotę 826,56 zł (w tym kwotę 154,56 zł stanowiącą podatek VAT) tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem w sprawie w charakterze pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego J. Z.;

Zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. Ł. B. kwotę 826,56 zł (w tym kwotę 154,56 zł stanowiącą podatek VAT) zł tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem w sprawie w charakterze pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego S. M.;

Zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 300 zł tytułem opłaty oraz kwotę 70 zł (siedemdziesięciu) złotych tytułem pozostałych kosztów sądowych w sprawie.

Rozstrzygnięcie zaskarżyli obrońca oskarżonego, oskarżyciele posiłkowi J. N. i J. Z. oraz oskarżyciel Instytut Pamięci Narodowej.

W wywiezionej na korzyść S. R. (2) apelacji obrońca zakwestionował wyrok w całości zarzucając mu :

- obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 3 i art. 4 ust 1 ustawy o IPN poprzez błędną subsumcję ustalonego stanu faktycznego i skazanie S. R. (1) za zbrodnie przeciwko ludzkości, podczas gdy czyn zarzucany oskarżonemu, pamiętając o ówczesnych uwarunkowaniach politycznych i prawnych, nie może być uznany za wyczerpujący znamiona zbrodni przeciwko ludzkości, co w konsekwencji skutkuje zaistnieniem w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci przedawnienia karalności na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 kpk.

Jako zarzuty alternatywne w wypadku nie podzielenia powyższego obrońca wskazał :

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść, a polegający na błędnym uznaniu, że S. R. (1) podpisując decyzje o internowaniu zdawał sobie sprawę z tego, że dekret o stanie wojennym nie został opublikowany, a on wykonuje jedynie wolę polityczną, podczas gdy ustalony w sprawie stan faktyczny wskazuje, że oskarżony jako Komendant Wojewódzki Milicji Obywatelskiej znał procedury związane z wprowadzeniem stanu wojennego, brał udział w przygotowaniach do internowań, a przez to wierzył, że rozkaz telefoniczny przekazany mu w dniu 12.12.1981 roku dotyczący wyjęcia z kas pancernych przesyłek specjalnych i postępowanie zgodnie z planem dotyczącym wprowadzenia stanu wojennego ma swoje oparcie w przepisach prawa, tym bardziej, że 13 grudnia 1981 roku (a więc w dniu rozpoczęcia internowań) ogłoszenie wprowadzenia stanu wojennego przekazał gen. W. J.,

- obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 189 § 2 kk, poprzez błędną subsumcję ustalonego stanu faktycznego i skazanie S. R. (1) za bezprawne pozbawienie wolności pokrzywdzonych na okres powyżej 7 dni, podczas gdy w sprawie ustalonym zostało, że w dniu 17 grudnia 1981 roku, a więc w dacie publikacji dekretu o stanie wojennym bezprawie internowań ustalo, gdyż w chwili opublikowania dekretu stał się on elementem powszechnie obowiązującego prawa.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o umorzenie postępowania ze względu na przedawnienie karalności ewentualnie o uniewinnienie S. R. (1) od popełnienia zarzucanych mu czynów.

W skardze odwoławczej pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego J. Z. zaskarżył wyrok w zakresie rozstrzygnięcia z pkt III i na podstawie art. 438 pkt 1 kpk zarzucił mu obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 46 kk poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy z całości materiału dowodowego zebranego w sprawie w sposób bezsporny wynika, iż krzywdy jakich doznał w trakcie internowania oskarżyciel posiłkowy odbiły trwale piętno na jego zdrowiu fizycznym, jak i psychicznym, co w pełni uzasadnia zasądzenie zadośćuczynienia na rzecz J. Z..

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez zasądzenie na rzecz oskarżyciela posiłkowego J. Z. zadośćuczynienia w wysokości 1.000.000 złotych ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Skargę apelacyjną na niekorzyść oskarżonego, skierowaną przeciwko orzeczeniu o karze wniósł również oskarżyciel posiłkowy J. N.. Na podstawie art. 438 pkt 1,2,4 kpk wyrokowi zarzucił:

1) Rażąco niewspółmierność kary:

- art. 53 kk poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i przyjęcie, że jednostkowe kary za każdy z czynów opisanych w pkt 1-4, 6-11, 13-53 oraz 55 aktu oskarżenia w wysokości 1 roku i 6 miesięcy oraz za każdy z czynów opisanych w pkt 5, 12, 54 - w wysokości 1 roku i 3 miesięcy są wystarczające, podczas gdy prawidłowa interpretacja tego przepisu powinna prowadzić do wniosku, iż z uwagi na wysoki stopień społecznej szkodliwości, rodzaj naruszonych obowiązków i wykorzystanie stanowiska przez oskarżonego do zorganizowania szeroko zakrojonej akcji - przy użyciu państwowych środków i funkcjonariuszy w celu bezprawnego pozbawienia wolności ogromnej liczby osób, za przynależność do organizacji niepodległościowej, co nie stanowiło czynu zabronionego w momencie wydawania decyzji przez oskarżonego, o czym on doskonale wiedział, powinna skutkować wymierzeniem kar jednak bardziej oddalonych od dolnego progu zagrożenia (mając na względzie, iż czyn wypełnił znamiona dwóch przestępstw oraz stanowił zbrodnię komunistyczną i przeciwko ludzkości), tj. odpowiednio po 2 lata i 6 miesięcy oraz 2 lata za popełnione czyny.

- art. 40 kk poprzez nie orzeczenie środka karnego w postaci degradacji do stopnia szeregowego posterunkowego.

2) Obrazę prawa materialnego:

- art. 85 i 86 § 1 kk poprzez niewłaściwe ich zastosowanie polegające na wymierzeniu kary łącznej w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności za popełnione przez oskarżonego czyny, w wyniku niewłaściwego ocenienia okoliczności wskazanych przez Sąd orzekający tj. humanitaryzmu oraz skruchy wyrażonej przez oskarżonego po latach, dopiero na ławie oskarżonych, a także upływu czasu jaki minął od daty popełnienia czynów, należałoby właśnie uznać je jako obciążające i wymierzyć 3 lata łącznej kary pozbawienia wolności.

- art. 46 § 1 kk poprzez nie orzeczenie, obowiązku naprawienia, wyrządzonej przestępstwem szkody, ani zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;

- art. 46 § 2 kk poprzez niezastosowanie i nie orzeczenie nawiazki w wysokości do 200. 000 złotych na rzecz pokrzywdzonego.

- art. 40 kk poprzez nie orzeczenie środka karnego w postaci degradacji do stopnia szeregowego posterunkowego.

3) Obrazę prawa procesowego, która miała znaczący wpływ na treść wyroku:

- art. 65 kpk poprzez pozostawienie bez rozpoznania powództwa cywilnego, podczas gdy właściwe zastosowanie tego przepisu spowodowałoby rozpoznanie powództwa z uwagi na okoliczność, że roszczenie związane było ze szkodą wyrządzoną przez oskarżonego, który pomimo, że był powołany do wykonywania władzy publicznej, przekroczył swe uprawnienia i jako obywatel wyrządził szkodę pokrzywdzonemu, wskutek błędnego zinterpretowania przez Sąd okoliczności, że przed sądem toczyło się prawomocnie zakończone postępowanie z udziałem skarżącego w przedmiocie zadośćuczynienia i odszkodowania.

- art. 415 kpk przez jego niezastosowanie, pomimo że nie zaistniały okoliczności wyłączające możliwość zasądzenia nawiazki na rzecz pokrzywdzonego, obowiązek naprawienia, w całości lub w części, szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

- art. 424 § 2 w części dotyczącej uzasadnienia orzeczenia przez całkowite nieodniesienie się do wniosku oskarżyciela posiłkowego odnośnie żądania degradacji oskarżonego do stopnia szeregowca posterunkowego.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zaostrenie wymierzonej kary i orzeczenie środka karnego oraz przyjęcie do rozpoznania i rozstrzygnięcia o powództwie cywilnym zgodnie z żądaniem i uzasadnieniem zawartym w pozwie:

1) Zmianę tiret 1 i tiret 2 w pkt I wyroku poprzez orzeczenie kar:

- za każdy z czynów opisanych w pkt 1-4,6-11, 13-53 oraz 55 aktu oskarżenia na podstawie art. 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN skazanie oskarżonego a na podstawie art. 189 § 2 kk w zw. z art. 11 § 3 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN wymierzenie mu kary po 2 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- za każdy z czynów opisanych w pkt 5, 12, 54 na podstawie art. 231 § kk w zb. z art. 189 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN skazanie oskarżonego a na podstawie art. 189 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 UIPN w zw. z art. 3 UIPN wymierzenie mu kary po 2 lata pozbawienia wolności.

2) zmianę pkt II wyroku poprzez orzeczenie kary łącznej 3 (trzech) lat pozbawienia wolności i orzeczenie środka karnego w postaci degradacji oskarżonego do stopnia szeregowego posterunkowego.

3) Zmianę pkt III wyroku poprzez orzeczenie o powództwie cywilnym poprzez zasądzenie kwoty 317 700 złotych tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania.

Oskarżyciel publiczny – Instytut Pamięci Narodowej zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego. Rozstrzygnięciu zarzucił obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 424 kpk, mająca wpływ na jego treść poprzez niedostateczne wyjaśnienie podstawy prawnej i okoliczności z powodu których zrezygnowano z orzeczenia środka karnego w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości.

Wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez orzeczenie środka karnego w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Spośród wywiedzionych w sprawie 4 apelacji częściowo zasadna okazała się jedynie skarga odwoławcza obrońcy, a mianowicie w zakresie zarzutu obrazę art. 189 § 2 kk, przy czym jej uwzględnienie w tej części nie mogło skutkować postulowanym przez jej autora rozstrzygnięciem prowadzącym do uniewinnienia oskarżonego, ani też umorzeniem postępowania wobec zaistnienia przesłanki przedawnienia karalności czynów.

Na wstępie niniejszych rozważań Sąd Odwoławczy uważa za stosowne, a wręcz niezbędne poczynienie takiej oto uwagi natury ogólnej. Orzeczenie niniejsze nie jest ani wyrazem jako takiej oceny historycznej samego stanu wojennego, wprowadzonego na terytorium kraju w dniu 13.12.1981 roku, ani też próbą oceny moralnej motywów i intencji działania osób odpowiedzialnych za jego ogłoszenie i wprowadzenie, bowiem ten aspekt zagadnienia stanowi domenę badań i licznych opracowań historycznych, czy też szeroko rozumianej działalności powołanych do tego organów, takich jak choćby IPN.

Zadaniem Sądu w niniejszym postępowaniu była natomiast wyłącznie ocena przez pryzmat regulacji prawa karnego materialnego zachowania oskarżonego jako funkcjonariusza publicznego tj. urzędnika ówczesnego szeroko pojmowanego resortu spraw wewnętrznych tzw. państwa komunistycznego, polegającego na wydaniu i podpisaniu decyzji, wiążących się z pozbawieniem wolności 55 osób pokrzywdzonych wskazanych w zarzutach.

I o ile w istocie warstwa ustaleń faktycznych poczyniona przez Sąd I instancji w oparciu o zawarty w XVII tomach akt materiał dowodowy, sprowadzający się do dowodów osobowych w postaci zeznań przesłuchanych świadków oraz zgromadzonej przez oskarżyciela dokumentacji archiwalnej, związanej z przygotowaniem i samym wprowadzeniem stanu wojennego oraz udziału w tym poszczególnych osób piastujących wówczas najwyższe funkcje państwowe,

w tym decyzje podjęte przez oskarżonego S. R. (1) w zasadzie nie była kwestionowana przez żadnego z autorów skarg apelacyjnych, o tyle już ocena następstw oraz skutków prawnych tychże decyzji dla osób pokrzywdzonych w aspekcie ich uznania za wypełniające definicję art. 3 ustawy z dnia 18.12.1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (w dalszej części ustawy o IPN-ie) tzw. „zbrodni przeciwko ludzkości”, a co za tym idzie odpowiedzialności karnej oskarżonego, stała się osią polemiki ze strony skarżących, zwłaszcza zaś obrońcy oskarżonego.

W tym aspekcie skargę odwoławczą autorstwa obrońcy należało uznać za najdalej idącą, stąd też zostanie ona przeanalizowana w pierwszej kolejności.

Przede wszystkim nie sposób zgodzić się z głównym zarzutem tejże apelacji dotyczącym rzekomej obrazy norm prawa materialnego w postaci art. 3 i 4 ust 1 ustawy o IPN-ie. Aby jednak miarodajnie odnieść się do twierdzeń skarżącego, których konkluzją stała się sugestia o rzekomym zaistnieniu bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 17 § 1 pkt 6 kpk, przede wszystkim należało zbadać i ocenić prawidłowość kwalifikacji prawnej zarzuconych i przypisanych oskarżonemu czynów.

Ta poza bezsporną i niekwestionowaną przez żadną ze stron normą art. 231 § 1 kk zawierała pozostające w zbiegu kumulatywnym przepisy art. 189 § 2 kk (w 52 przypadkach) oraz art. 189 § 1 kk (w 3 przypadkach). Właśnie ten ostatni przepis stanowi niejako klucz do dalszej oceny, czy postawa podsądnego w aspekcie zapisów ustawy o IPN-ie winna być postrzegana jedynie jako tzw. przestępstwo pospolite, które ulega przedawnieniu na ogólnych zasadach wskazanych w kk, czy też wręcz przeciwnie stanowi ona tzw. zbrodnię przeciwko ludzkości, o jakiej traktuje art. 3 w/w ustawy, która przy spełnieniu dodatkowych przesłanek zgodnie z art. 4 ust 1 ustawy o IPN-ie się nie przedawnia.

Bez wątplenia pomocnymi dla zrozumienia dalszego wyводу Sądu Odwoławczego w tej kwestii wydają się być poglądy i zapatrywania orzecznicze sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego, zawarte zwłaszcza w akcentowanych przez obrońcę oskarżonego, tak w apelacji, jak i czasie mowy końcowej rozstrzygnięciach wydanych w sprawach o sygn. I KZP 7/15 (uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 14.10.2015) oraz V KK 402/14 (wyrok SN z dnia 2.02.2016 r). Choć żadne z nich nie zawiera jednoznacznej odpowiedzi na pytanie o granice odpowiedzialności oskarżonego w niniejszej sprawie, to bez wątplenia jako podjęte w stosunkowo zbliżonych stanach faktycznych stanowią one niewątpliwie pomocną wskazówkę interpretacyjną, zwłaszcza przez pryzmat oceny działań oskarżonego w aspekcie zarzucanych mu tzw. zbrodni przeciwko ludzkości.

Przede wszystkim zauważyć wypada, że w odniesieniu do 52 czynów jednostkowych zachowanie S. R. (1) polegające na podpisaniu decyzji o internowaniu pokrzywdzonych wydanej na podstawie art. 42 dekrety o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, zostało zakwalifikowane z art. 189 § 2 kk, co oznacza ustalenie, że każdorazowo bezprawne pozbawienie wolności związane z wykonaniem tychże decyzji oskarżonego trwało powyżej 7 dni. Jedynie w przypadku pokrzywdzonych A. Z., E. B. (1) oraz Z. S. (2) okres ten nie przekroczył wg oskarżyciela 7 dni, co znalazło odzwierciedlenie w kwalifikacji z art. 189 § 1 kk.

Bezspornie też ustalono, iż w dacie podpisywania przez oskarżonego wszystkich 55 decyzji o internowaniu tj. w dniach 13.12 (38 decyzji), 14.12 (13 decyzji), 15.12 (2 decyzje) i 16.12 (2 decyzje) 1981 roku, ani dekret Rady Państwa z dnia 12.12.1981 roku o stanie wojennym, ani również widniejący w ich treści dekret o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego formalnie nie stanowiły elementów funkcjonującego ówczesnie porządku prawnego. Poza sporem pozostaje bowiem, że podobnie jak obecnie, tak i w porządku prawnym PRL-u obowiązywała zasada, zgodnie z którą warunkiem obowiązywania aktu normatywnego było jego opublikowanie w oficjalnym publikatorze tj. Dzienniku Ustaw względnie Monitorze Polskim. Dopiero zatem od daty faktycznej publikacji akt prawny posiadał moc obowiązującą.

W oparciu o zebrany w sprawie materiał, a zwłaszcza zeznania przesłuchanych świadków jednoznacznie ustalono, iż nastąpiło to faktycznie dopiero w dniu 17.12.1981 roku, Skoro więc w dacie podpisywania przez oskarżonego wszystkich decyzji o internowaniu oba w/w dekrety tj. zawierający je Dziennik Ustaw nie był jeszcze opublikowany, to po pierwsze jako akty nieogłoszone nie mogły być one uznane za element obowiązującego systemu prawnego, a

po wtóre co za tym idzie stanowią podstawy prawnej, a więc niejako usprawiedliwienia dla działań oskarżonego. Ustalenie 17.12.1981 roku jako daty faktycznego ogłoszenia w publikatorze dekretu Rady Państwa niesie ze sobą wagą wg Sądu Odwoławczego dla sytuacji oskarżonego konkluzję, konkluzję której zupełnie nie dostrzegł i nie analizował Sąd I instancji, taką mianowicie, że z dniem opublikowania dekretu o stanie wojennym, który od tej chwili jako akt obowiązujący rodził określone następstwa prawne, stan bezprawności odnoszący się do skutków działania oskarżonego, a tym samym zastosowane wcześniej na podstawie jego decyzji internowania (niezależnie od jednoznacznie negatywnej oceny moralnej opublikowanego dekretu w aspekcie zwłaszcza trybu jego uchwalenia, jak i wynikających z niego następstw, którego niekonstytucyjność jednoznacznie potwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 16.03.2011 roku w sprawie o sygn. K 35/08), zyskały od dnia 17.12.1981 roku faktyczną tj. istniejącą w ustawodawstwie państwa podstawę prawną. To zaś prowadzi do wniosku, że zastosowane przed 17.12.1981 roku internowania od tejże daty, nie mogą być uznane za noszące znamię pozbawienia wolności o cechach bezprawności. I choć wskazane wyżej orzeczenie TK uznające dekret o stanie wojennym (choć niekonstytucyjny) to za obowiązujący element porządku prawnego PRL, zwłaszcza z punktu widzenia osób pozbawionych wolności na mocy wydanych przed dniem 17.12.1981 roku decyzji o internowaniu, spotyka się (słusznie zresztą) z jednoznacznym potępieniem i poczuciem krzywdy z ich strony, to jednak poza możliwością dochodzenia przez nich stosownych rekompensat z tym związanych za cały okres internowania (również ten po dniu 17.12.1981 roku) w trybie tzw. ustawy lutowej z dnia 23.02.1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, zasadniczego wpływu na odmienną ocenę prawną aspektu bezprawności po dniu 17.12.1981 roku wydanych wcześniej decyzji mieć nie może.

Podjęte przez oskarżonego w dniach 13, 14, 15 i 16.12.1981 roku 55 decyzji zyskało od dnia 17.12.1981 roku oparcie w - choć uchwalonym z pogwałceniem Konstytucji z 1952 roku - to jednak obowiązującym porządku prawnym. Spowodowany zatem przez S. R. (1) zarzucany mu stan bezprawnego pozbawienia wolności osób, wobec których podpisał decyzje o internowaniu nie przekraczał zatem w każdym przypadku 7 dni. Tak zatem jedynie czyny z art. 189 § 1 kk w ich podstawowej postaci, jako przestępstwa pozostające w zbiegu z art. 231 § 1 kk w realiach niniejszej sprawy mogą zostać w ocenie Sądu Okręgowego przypisane podsądnemu.

Sytuacja korekty zarzucanych oskarżonemu czynów we wskazanym wyżej zakresie otwiera z kolei pole do dalszych rozważań w kwestii tego, czy w obliczu zebranych w sprawie dowodów należy je uznać za tzw. przestępstwo pospolite objęte terminami przedawnienia z art. 105 § 1 kk, czy też ze względu na towarzyszące im popełnieniu szczególne okoliczności i warunki, mogą być one uznane za tzw. zbrodnie przeciwko ludzkości w myśl art. 3 ustawy o IPN-ie, których karalność nie ulega przedawnieniu stosownie do dyspozycji art. 4 ust 1 tejże ustawy.

Zanim jednak Sąd Odwoławczy dokona stosownej analizy tego zagadnienia, odnosząc się niejako do zawartego w apelacji obrońcy zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, sugerującego nieświadomość bezprawności działania podsądnego, wynikającą po pierwsze z rzekomej niewiedzy w kwestii braku publikacji aktów prawnych dotyczących wprowadzenia w dniu 13.12.1981 r. stanu wojennego, w chwili podpisywania decyzji o internowaniu, a po wtóre wykonywania poleceń przełożonych i woli politycznej najwyższych czynników państwowych i partyjnych (teoria tzw. ślepych bagnetów), poczynić należy kilka istotnych uwag dyskwalifikujących sugerowaną przez skarżącego okoliczność, która miałaby ekskulpować winę, a zatem i odpowiedzialność oskarżonego.

Po pierwsze oskarżony jako osoba o wykształceniu prawniczym i długoletni funkcjonariusz piastujący urząd Komendanta Wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej bez wątpienia miał świadomość i wiedzę co do okoliczności, które mogły być podstawą decyzji o zatrzymaniu obywatela. Były nimi jedynie podejrzenia naruszenia prawa, bądź popełnienia przestępstwa przez konkretną osobą.

Po wtóre podsądny podpisując decyzje o internowaniu niewątpliwie zdawał sobie sprawę, że co do osób w nich wskazanych nie zachodziło żadne podejrzenie popełnienia jakiegokolwiek czynu zabronionego.

Po trzecie widniejąca w sygnowanych podpisem oskarżonego decyzjach norma art. 42 nieobowiązującego dekretu o ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, traktująca o osobach

mogących stanowić potencjalne zagrożenie dla porządku i bezpieczeństwa państwa, świadczy o tym, że decyzje o internowaniu były formą tzw. prewencyjnej izolacji osób, która tym samym nadawała im bezprawny charakter, o czym oskarżony doskonale wiedział.

Po czwarte wreszcie podsądny jako Komendant Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej nie miał żadnych uprawnień w zakresie decydowania (poza zatrzymaniem) o pozbawieniu kogokolwiek wolności, gdyż te decyzje należały do wyłącznej prerogatywy Sądu bądź prokuratora, co również bezsprzecznie pozostawało w sferze świadomości oskarżonego.

W obliczu wskazanych wyżej okoliczności nie może być wątpliwości, iż S. R. (1) podpisując w dniach od 13. do 16.12.1981 r. 55 decyzji o internowaniu odnoszących się do tak niezwykle ważkiej kwestii, jaką jest pozbawienie obywateli wolności, winien dochować szczególnej staranności w ustaleniu, czy istnieją wszystkie prawne warunki wydawania takowych decyzji, zwłaszcza zaś czy istnieje, a przede wszystkim funkcjonuje w porządku prawnym akt prawny będący podstawą ich wydania. W ocenie Sądu Okręgowego podsądny nie podjął nie tyle szczególnych, ale nie przedsięwziął jakichkolwiek kroków zmierzających do ustalenia tej kwestii. Pomimo wagi podejmowanych decyzji godzących w fundamentalne dobro, jakim jest godność, cześć i prawo do wolności człowieka, nie podjął żadnych działań, które zmierzałyby do ustalenia obowiązującego stanu prawnego, czego należałoby wymagać od niego jako wysokiego funkcjonariusza odpowiedzialnego za ówczesny porządek i bezpieczeństwo państwa. Niewątpliwie oskarżony w odróżnieniu od swych podwładnych uczestniczących bezpośrednio w zatrzymaniu pokrzywdzonych, jako jeden z kilkunastu ówczesnych Komendantów Wojewódzkich Milicji Obywatelskiej miał obiektywnie możliwość w drodze choćby jednego telefonu ustalić, czy faktycznie ukazał się Dziennik Ustaw zawierający tekst dekretu z 12.12.1981 r. oraz aktów wykonawczych wprowadzających stan wojenny. W tej sytuacji wobec ustalonej w niniejszym procesie całkowicie biernej postawy oskarżonego - ograniczającej się w zasadzie do wykonania telefonicznego polecenia o rozpoczęciu akcji zatrzymań - nie można zasadnie mówić o rzekomej nieświadomości bezprawności działania oskarżonego. Z pewnością uwarunkowania polityczne i prawne oraz stan zależności i podległości służbowej, w jakiej S. R. (1) jako ówczesny funkcjonariusz resortu spraw wewnętrznych w chwili podpisywania decyzji o internowaniu funkcjonował mogły mieć i miały wpływ na prezentowaną przez niego postawę, tym nie mniej jednak okoliczności owe nie mogą stanowić skutecznej przeciwwagi dla skali, stopnia i zakresu naruszenia praw osób pokrzywdzonych (internowanych), które bezsprzecznie stały się efektem wykonania sygnowanych przez oskarżonego 55 decyzji.

Wracając ponownie do głównego wątku niniejszych rozważań, związanego z prawidłową subsumcją zachowania oskarżonego pod określone przepisy prawa karnego materialnego, to przypomnieć należy, iż w świetle dotychczasowych analiz Sądu Odwoławczego przymiot bezprawności decyzji oskarżonego związanych z internowaniem, a zatem faktycznym pozbawieniem wolności pokrzywdzonych należałoby skutecznie przypisać wszystkim wskazanym w zarzucie przypadkom, z tym wszakże zastrzeżeniem, że owa bezprawność izolacji dotyczyła jedynie czasookresu od 13.12.1981 r. do 17.12.1981 r. Takie z kolei ustalenie rzutuje w sposób zasadny na wyartykułowany w skardze obrońcy niejako zarzut główny, dotyczący rzekomej obrazy przepisów art. 3 i 4 ust. 1 ustawy o IPN .

Według jej autora kwalifikacja prawna czynów zarzucanych podsądnemu, jako pozostających w zbiegu realnym z art. 231 § 1 k.k. zachowań opisanych normą art. 189 § 1 k.k. winna prowadzić do wniosku, że w tym kształcie nie mogą być one uznane z wyczerpującej definicją zbrodni przeciwko ludzkości w rozumieniu wyżej wskazanej ustawy, co w konsekwencji wykluczałoby odpowiedzialność oskarżonego z racji przedawnienia ich karalności.

Z tak postawioną tezę nie można się zgodzić, gdyż według Sądu Okręgowego zachowania oskarżonego S. R. (1) stanowiące przedmiot analizy i oceny w niniejszej sprawie z uwagi na warunki towarzyszące ich popełnieniu, a związane zwłaszcza ze sposobem realizacji decyzji o pozbawieniu wolności pokrzywdzonych, stanowiących bez wątpienia ze swojej istoty wyraz prześladowania z powodu przynależności do określonej grupy politycznej (działacze związkowi pozostający w opozycji do ówczesnej władzy) i sposób traktowania internowanych w miejscach odosobnienia, bez wątpienia nakazuje postrzegać przypisane podsądnemu zachowania, nawet przy przyjęciu ich

podstawowej formy kwalifikacji z art. 189 § 1 k.k., tj. bezprawnego pozbawienia wolności na okres do 7 dni, jako działania stanowiące tzw. zbrodnie przeciwko ludzkości w rozumieniu art. 3 Ustawy o IPN.

Wskazać bowiem należy, iż powyższy przepis za zbrodnię przeciwko ludzkości nakazuje traktować w szczególności zbrodnie (ludobójstwa w rozumieniu Konwencji w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa przyjętej w dniu 9.12.1948 r., także poważne prześladowania z powodu przynależności osób prześladowanych do określonej grupy narodowościowej, politycznej, społecznej, rasowej lub religijnej, jeżeli były dokonywane przez funkcjonariuszy publicznych albo przez nich inspirowane lub tolerowane.

Rzecz jednakże w tym, że samo uznanie, iż postawa (czyny) oskarżonego wypełniają znamiona cytowanej wyżej ustawowej definicji tzw. zbrodni przeciwko ludzkości samo w sobie nie przesądza jeszcze o tym, jak zdaje się to przyjmować Sąd Rejonowy, że czyny te nie podlegają przedawnieniu na ogólnych zasadach. W świetle bowiem treści art. 4 ustawy o IPN nie ulegają przedawnieniu jedynie takie czyny popełnione w okresie od 8.11.1917 r. do 31.07.1990 r. na osobach narodowości polskiej lub obywateli polskich innych narodowości, które stanowią zbrodnie przeciwko ludzkości w rozumieniu prawa międzynarodowego. Inaczej rzecz ujmując dla wykluczenia istnienia ujemnej przesłanki odwoławczej w postaci przedawnienia karalności, warunkiem sine qua non jest ustalenie, czy zachowania przypisane oskarżonemu poza tym, że spełniają kryteria definicji zbrodni przeciwko ludzkości w rozumieniu art. 3 ustawy o IPN – ie wypełniają również cechy zbrodni przeciwko ludzkości według definicji, przyjmowanej w prawie międzynarodowym.

Rzeczą kluczową zatem dla odpowiedzialności oskarżonego w niniejszej sprawie jest jednoznaczne ustalenie, czy w pojęciu tzw. „zbrodni przeciwko ludzkości” w rozumieniu zarówno prawa międzynarodowego, jak i prawa polskiego mieści się działanie związane z bezprawnym pozbawieniem wolności na okres poniżej 7 dni określone w art. 189 § 1 k.k.,

Kwestia powyższa jawi się jako o tyle niejednoznaczna, że regulacje szeroko rozumianego prawa międzynarodowego, podobnie jak ustawodawstwo polskie (poza ustawą o IPN) nie zawierają jednoznacznej definicji analizowanego pojęcia. Tym nie mniej jednak z pewnością rzeczowe i syntetyczne rozważania, w tym przedmiotowe oraz wskazówki, które pozwalają na ustalenie przybliżonych granic tego pojęcia zawiera cytowana już w treści niniejszych rozważań uchwała składu 7 sędziów z 14.10.2015 r. (I KZP 7/15). Jak się wydaje spośród przeanalizowanych w niej konwencji i umów międzynarodowych, na użytek niniejszej sprawy istotne wydają się być kryteria wskazane w Rzymskim Statucie Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK), sporządzonym w Rzymie dnia 17.07.1998 r. Według brzmienia jego art. 7 ust. 1 przyjęto, iż za zbrodnie przeciwko ludzkości należy uznawać popełnione w ramach rozległego lub systematycznego świadomego ataku skierowanego przeciwko ludności cywilnej m.in.... eksterminację, uwięzienie lub inne dotkliwe pozbawienie wolności fizycznej z naruszeniem podstawowych reguł prawa międzynarodowego, tortury prześladowania jakiegokolwiek możliwie do zidentyfikowania grupy lub zbiorowości z powodów politycznych, rasowych, narodowych, etnicznych, kulturowych, religijnych lub innych powodów powszechnie uznanych za niedopuszczalne na podstawie prawa międzynarodowego..., inne nieludzkie czyny o podobnym charakterze celowo powodujące ogromne cierpienia lub poważne uszkodzenia ciała albo zdrowia psychicznego lub fizycznego.

Odnosząc się do przytoczonego zapisu podkreślić należy, iż owe sformułowanie Statutu w żaden sposób, w zakresie w jakim pozwala działanie związane z szeroko rozumianym pozbawieniem wolności człowieka uznać w kategorii zbrodni przeciwko ludzkości, z całą pewnością nie uzależnia postrzegania go w tej kategorii od długości okresu trwania bezprawnej izolacji. Wydaje się, że ciężar znaczenia i wagi samego faktu pozbawienia wolności został przesunięty tu w kierunku takich kryteriów, jak jego masowość (liczba osób pozbawionych wolności w realizacji rozległego lub systematycznego ataku na określoną grupę, czy też zwłaszcza waga i charakter praw osób izolowanych, naruszonych przez fakt bezprawnego pozbawienia ich wolności).

W świetle powyższego w pełni uprawniona wydaje się być konstatacja, iż każde (nawet krótkotrwałe pozbawienie wolności) jeżeli jest wynikiem stosowanego na masową skalę dla realizacji określonych celów politycznych i społecznych prześladowania określonych grup ludzkości przez organy państwa (ich przedstawicieli), połączone z

oczywistym naruszeniem podstawowych praw jednostki oraz powodujące wymierne cierpienia nie tylko fizyczne, ale także natury psychicznej może być uznane za spełniające kryteria zbrodni przeciwko ludzkości w aspekcie regulacji zawartych w aktach prawa międzynarodowego.

Przenosząc powyższe na grunt kontrolowanej sprawy uwypuklić należy następujące z punktu widzenia stanowiska obrońcy oskarżonego kluczowe kwestie.

Po pierwsze okoliczność, iż w obliczu zgromadzonych w sprawie dowodów zasadnym jest przypisane oskarżonemu popełnienia wszystkich zarzucanych mu 55 zachowań, aczkolwiek w postaci pozbawienia wolności pokrzywdzonych, które jednakże w każdym wypadku jednostkowym nosiło znamię bezprawności jedynie w okresie od jego zastosowania do dnia 17.12.1981 r., a zatem nie przekraczało 7 dni, nie może być uznana za samodzielny i wystarczający powód do klasyfikowania czynów jako tzw. przestępstwa pospolite, a zatem nie należące do kategorii czynów, o jakich mowa w art. 3 ustawy o IPN-ie.

Po wtóre nawet w obliczu wymowy zgromadzonych dowodów, zwłaszcza tych o charakterze osobowym, które nie pozwalają według Sądu Okręgowego na stawianie uzasadnionej tezy, że wobec pokrzywdzonych (internowanych) w efekcie wykonania decyzji sygnowanych podpisami oskarżonego – poza jednostkowymi przypadkami (m.in. J. Z.) – była stosowana przemoc fizyczna (w ujęciu autora apelacji określana mianem „tortur”), z tych samych zeznań pokrzywdzonych w sposób oczywisty wynika, iż ich pozbawieniu wolności na mocy decyzji o internowaniu wydanych przez oskarżonego poza oczywistym naruszeniem ich konstytucyjnych praw jako obywateli towarzyszyły „szczególne warunki”, związane choćby z niewątpliwymi prześladowaniami w aspekcie sfery psychicznej osób zatrzymanych, które początkowo osadzono w Areszcie Śledczym w B.. Bezspornie niekończące się przesłuchania, próba wymuszania podpisania tzw. „lojalek”, brak kontaktu z bliskimi, sukcesywne zmiany miejsca odosobnienia, czy wreszcie tak szeroko opisywane przez pokrzywdzonych tzw. „suche łaźnie”, będące ze swej istoty niczym innym, jak przejawem upokarzania osób internowanych, to bez wątpienia owe szczególne okoliczności, które niosły ze sobą silne doznania emocjonalne, które w jednoznacznie negatywny sposób oddziaływały na psychikę pokrzywdzonych.

I choć wprawdzie zachowań tych dopuszczali się bezpośrednio funkcjonariusze na co dzień zatrudnieni w miejscu internowania tj. Areszcie Śledczym, tym nie mniej jednak nie może budzić wątpliwości, że stanowiły one bezpośrednie konsekwencje wykonania decyzji o internowaniu, które osobiście podpisał oskarżony S. R. (1). W tym aspekcie nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem obrońcy, iż zatrzymani w okresie internowania nie byli traktowani w sposób nieludzki, czy szczególnie uciążliwy, co wg niego dyskwalifikuje możliwość zaliczenia czynów zarzucanych oskarżonemu, jako zachowań, o jakich traktuje art. 3 ustawy o IPN-ie.

Reasumując dotychczasowe rozważania Sąd Odwoławczy stwierdza, iż skarga apelacyjna obrońcy oskarżonego, poza zawartym w niej zarzutem obrazy prawa materialnego tj. art. 189 § 2 kk, którego podzielenie stało się przyczyną zmiany kwalifikacji prawnej w odniesieniu do 52 przypisanych oskarżonemu czynów, nie zasługiwała na podzielenie. Nawet bowiem przy takiej korekcie wyroku Sądu I instancji, przyjęcie przez Sąd Okręgowy korzystniejszej z punktu widzenia podsądnego subsumcji przypisanych mu zachowań, nie mogło doprowadzić do uznania, że w sprawie niniejszej zachodzi okoliczność związana z przedawnieniem ich karalności (art. 439 pkt 9 kpk w zw.z art. 17 § 1 pkt 6 kpk).

Jakkolwiek pisemne motywy skarżonego wyroku zawierają pewne mankamenty w zakresie rozważań Sądu Rejonowego odnoszących się do przyczyn uznania także trzech spośród zarzucanych oskarżonemu czynów (tych z pkt 5,12 i 54) kwalifikowanych z art., 231 § 1 kk w zb. z art. 189 § 1 kk w zw. z art. 2 ust 1 w zw. z art. 3 ustawy o IPN-ie za przestępstwa stanowiące tzw. zbrodnie przeciwko ludzkości, ograniczając się w zasadzie do przytoczenia samej treści ustawy o IPN-ie, tym nie mniej jednak kontrola instancyjna dokonana przez Sąd Okręgowy pozwala nie tylko potwierdzić poprawność owego (choć niepełnego) wniosku, ale nadto daje podstawy do uznania, że także pozostałe przypisane oskarżonemu czyny, nawet w sytuacji częściowej zmiany ich kwalifikacji prawnej właśnie z uwagi na „szczególne warunki”, towarzyszące ich popełnieniu, należy zaliczyć do kategorii zbrodni przeciwko ludzkości, które zgodnie z treścią art. 4 ust 1 ustawy o IPN-ie nie uległy przedawnieniu.

W sytuacji dokonania na etapie postępowania apelacyjnego korekty kwalifikacji prawnej czynów ujętych w pkt 1-4, 6-11, 13-53 i 55, a tym samym uznaniu, iż wszystkie one, a także czyny z pkt 5,12 i 54 polegały na spowodowaniu bezprawnego pozbawienia wolności pokrzywdzonych na okres nie przekraczający 7 dni, które stanowiło przejaw wykorzystania takiej samej sposobności oraz działanie związane z tym samym impulsem woli oskarżonego, podjęte w krótkich odstępach czasu tj. w okresie od 13.12 do 16.12.1981 roku, zasadnym wg Sądu Odwoławczego było przyjęcie, że zachowania S. R. (1) winny zostać potraktowane jako przestępstwa wchodzące w skład tego samego ciągu przestępstw (art. 91 § 1 kk). Naturalną konsekwencją takiej sytuacji stała się konieczność uchylecia rozstrzygnięcia o orzeczonej karze łącznej pozbawienia wolności i ponownego ukształtowania jednej sankcji za wszystkie wchodzące w skład ciągu czyny (o czym szerzej w dalszej części niniejszego uzasadnienia).

Przechodząc do rozważań dotyczących pozostałych 3 skarg odwoławczych, kwestionujących kontrolowany wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o karze oraz szeroko rozumianych konsekwencjach, związanych z przypisaniem sprawcy odpowiedzialności, to nie mogły one zyskać aprobaty Sądu Odwoławczego, choć w każdym z przypadków z nieco odmiennych powodów.

I tak obydwaj oskarżyciele posiłkowi w osobach J. Z. i J. N. podnosząc zarzut obrazy prawa materialnego, a mianowicie normy art. 46 kk zakwestionowali brak w zaskarżonym wyroku rozstrzygnięcia w kwestii zgłoszonych przez nich roszczeń, mających stanowić rekompensatę krzywd, jakich obaj doznali w trakcie internowania podjętego w oparciu o decyzje wydane przez oskarżonego. J. N. niejako dodatkowo zakwestionował nieuwzględnienie (pozostawienie bez rozpoznania) zgłoszonego przez niego powództwa cywilnego, które miałyby zadośćuczynić szkodzie wyrządzonej mu działaniami oskarżonego.

W tym miejscu wyjaśnić należy, iż zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, a takiej formy rekompensaty domagają się niewątpliwie obydwaj skarżący, to roszczenie związane ze szkodą niematerialną, czyli z krzywdą w dobrach prawnie chronionych, takich jak wolność, cześć, godność i inne dobra osobiste oraz nietykalność cielesna, uszkodzenie ciała, pozbawienie wolności wyrządzoną pokrzywdzonemu. Może ona również przybrać postać uszczerbku związanego z fizycznymi dolegliwościami i psychicznymi cierpieniami.

Nie kwestionując oczywistego faktu krzywd oraz traumatycznych przeżyć, jakich bezsprzecznie doznali obydwaj skarżący, nie tylko w związku z samym sposobem i okolicznościami zatrzymania ich (większości w dniu 13.12.1981 roku), ale również warunkami w jakich przebywali w miejscu odosobnienia, zgłaszane przez obydwu oskarżycieli posiłkowych oczekiwania co do pożądanej przez nich korekty wyroku Sądu Rejonowego nie mogły zostać uwzględnione przez Sąd Okręgowy i to z kilku zasadniczych przyczyn.

Po pierwsze niebagatelne znaczenie przy ocenie zgłaszanych żądań ma charakter, w jakim w niniejszym postępowaniu S. R. (1) został oskarżony o popełnienie zarzucanych mu czynów, stanowiących zbrodnie komunistyczne, a zarazem zbrodnie przeciwko ludzkości. Nie może być wątpliwości, iż występuje on jako funkcjonariusz publiczny (funkcjonariusz państwa komunistycznego), który w zakresie udowodnionych i przypisanych mu zachowań dopuścił się przekroczenia swoich uprawnień jako Komendant Wojewódzki MO w B.. W takim też charakterze oskarżony podpisywał decyzje o internowaniu oskarżycieli posiłkowych, o czym jednoznacznie świadczy kwalifikacja zarzucanych mu czynów, jako pozostających w kumulatywnym zbiegu z art. 231 § 1kk.

Po drugie zgodnie z dyspozycją art. 417 kc za szkody wyrządzone przez niezgodne z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa (z możliwością stosownych działań regresowych wobec sprawcy). W świetle zgromadzonych w sprawie dowodów ustalono, iż z racji następstw (skutków) związanych z wydaniem i wykonaniem wskazanych w zarzutach decyzji o internowaniu, obydwaj skarżący występowali w przeszłości właśnie do Skarbu Państwa reprezentowanego przez Komendę Wojewódzką Policji w B., (...) oraz areszty śledcze w B. i S., choć w nieco odmiennych trybach o zrekompensowanie im krzywd fizycznych i moralnych, związanych z pobytem w warunkach internowania, w tym pogorszeniem stanu zdrowia fizycznego i psychicznego. J. N. na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 21.05.2008 roku wydanego w sprawie III Ko 100/08 (k.3410) w trybie art. 8 ust 1 ustawy z dnia 23.02.1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec

osób represjonowanych za działalność za rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego z tytułu następstw decyzji nr (...) o internowaniu go wydanej przez Komendanta Wojewódzkiego MO w B. (oskarżonego) i związanego z tym pobytu w ośrodku odosobnienia w okresie 13.12.1981 - 7.04.1982 roku otrzymał kwotę 16 tysięcy złotych. Z kolei na rzecz J. Z. w efekcie wniesionego w dniu 28.11.1991 roku (k.773) pozwu ostatecznie na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 27.08.1998 roku wydanego w sprawie I ACa 105/98 zasądzone stosowne kwoty tytułem zadośćuczynienia i miesięcznej renty, jako rekompensatę skutków związanych z wykonaniem decyzji nr (...) o internowaniu, któremu był on poddany w okresie od 13.12.1981 roku do dnia 23.03.1982 roku. Nadto w wyniku kolejnego postępowania wywołanego pozwem pokrzywdzonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 15.05.2015 roku wydanym w sprawie II Ca 384/15 (k.3414-3415) wysokość zasądzonej renty podwyższono do kwoty 515,60 złotych miesięcznie.

Wprawdzie przytoczone wyżej fakty, same w sobie nie stanowią przeszkody formalnej do wystąpienia w niniejszym postępowaniu o dodatkowe kwoty w tym aspekcie, że wskazane rozstrzygnięcia z racji strictly cywilnego charakteru dochodzonych roszczeń nie tworzą w niniejszym postępowaniu przesłanki tzw. powagi rzeczy osądzonej (vide uchwała SN z dnia 28.10.1993 r I KZP 21/93), tym nie mniej jednak zdaniem Sądu Odwoławczego, choć w pełni można zrozumieć subiektywne niezadowolenie i brak satysfakcji obydwu pokrzywdzonych z wysokości uzyskanych przez nich kwot, w niniejszym postępowaniu zgłoszone przez nich w tym zakresie żądania nie mogły być uwzględnione i to co najmniej z dwóch zasadniczych powodów.

Po pierwsze obydwaj skarżący otrzymali już stosowne zadośćuczynienie związane z utratą zdrowia w wyniku internowania oraz innymi negatywnymi konsekwencjami bezprawnego pozbawienia wolności. W ocenie Sądu Odwoławczego wydane we wskazanych wyżej sprawach prawomocne rozstrzygnięcia były z pewnością poprzedzone wnikliwą oceną ich roszczeń, zaś Sąd przy określaniu zasądzonych kwot brał pod uwagę całokształt wydarzeń związanych nie tyle z samym wydaniem decyzji o ich internowaniu, ale zwłaszcza to, co miało miejsce w okresie, gdy oskarżyciele posiłkowi przebywali w miejscach odosobnienia (warunki pobytu, sposób ich traktowania, rozłąka z bliskimi) oraz wynikłe z tego bezpośrednio konsekwencje, zarówno na zdrowiu fizycznym, jak i psychicznym.

Po drugie nie sposób zupełnie pomijać kwestii charakteru i funkcji roszczenia o zadośćuczynienie za doznana krzywdę - bo na takiej podstawie obydwaj oskarżyciele posiłkowi opierają swoje zarzuty oraz wnioski z tym związane. W świetle utrwalonego orzecznictwa zadośćuczynienie za krzywdy wyrządzone czynem niedozwolonym, czy szerzej przestępstwem jest świadczeniem przyznawanym jednorazowo, ma charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę za wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne zarówno te których poszkodowany już doznał, jak i te które zapewne w związku z doznaniem uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia wystąpią u niego w przyszłości, jako możliwe do przewidzenia następstwa czynu. Zadośćuczynienie pełni funkcje kompensacyjną, przyznana suma pieniężna ma bowiem stanowić przybliżony ekwiwalent poniesionej szkody niemajątkowej. Kryterium warunkującym rozmiar należnego zadośćuczynienia jest rozmiar doznanej szkody tzn. jej charakter, długotrwałość cierpień, ich intensywność oraz nieodwracalność ich skutków. Ocenie podlegają również cierpienia psychiczne pokrzywdzonego (vide wyrok SN z 14.10.2015 r sygn. V CSK 730/14 LEX nr 1844095, wyrok SA w Warszawie z 17.05.2016 r I ACa 1110/15 LEX nr 2081559).

Mając na uwadze wskazane wyżej kryteria, a równocześnie zestawiając zakres uwzględnionych w sprawach III Ko 100/08 oraz I ACa 105/98 i II Ca 381/15 roszczeń oskarżycieli posiłkowych, po pierwsze z długością okresów ich internowania, po wtóre z ustalonymi w oparciu o materiał dowodowy sprawy niniejszej informacjami odnośnie okoliczności towarzyszących wykonaniu decyzji o internacji podpisanych przez oskarżonego S. R. (1), wg Sądu Odwoławczego należało przyjąć, że poczucie krzywdy obydwu pokrzywdzonych rozumiane w znaczeniu ekwiwalentu z tym związanego zostało w „odpowiednim” stopniu i zakresie kompensacyjnego charakteru roszczenia wynagrodzone, co nie pozwala na podjęcie postulowanego przez obydwu skarżących rozstrzygnięcia co do uzupełnienia skarżonego wyroku Sądu I instancji o orzeczenie o środku karnym z art. 46 kk.

Nie mógł zyskać aprobaty Sądu Okręgowego także zarzut oskarżyciela posiłkowego J. N. odnoszący się do rzekomej obrazy prawa procesowego tj. art. 65 kpk. Przede wszystkim z treści uzasadnienia środka odwoławczego wynika, iż

skarżący swój tytuł do tak sprecyzowanego roszczenia w dalszym ciągu niezmiennie wywodzi z poczucia krzywdy doznanej w związku z zachowaniem, a w zasadzie decyzją oskarżonego. Co jednak przy tym istotne podkreśla, że zgłoszone powództwo cywilne dotyczy szkody (krzywdy), jaką wyrządził mu oskarżony S. R. (1) ale jako zwykły obywatel, a więc wg Sądu jako osoba fizyczna.

Tymczasem, o czym była już mowa wyżej, oskarżony przypisanych mu w niniejszej sprawie czynów dopuścił się niewątpliwie w zakresie przekroczenia swoich uprawnień jako funkcjonariusz publiczny. Z tego też tytułu J. N. uzyskał już od Skarbu Państwa - który to oskarżony jako funkcjonariusz tzw. państwa komunistycznego reprezentował w dacie podpisywania decyzji o internacji – stosowne zadośćuczynienie za doznane i związane z wykonaniem tejże decyzji krzywdy. Ponowne zatem dochodzenie w formie zgłoszonego powództwa cywilnego w niniejszym postępowaniu karnym kolejnej kwoty z tego samego tytułu, tym razem jednak od sprawcy, ale jako osoby prywatnej, to nic innego jak oparte na odmiennej podstawie prawnej domaganie się rekompensaty, która w sposób oczywisty miałaby wynikać nie tylko z tego samego zachowania, ale również z tożsamyh okoliczności faktycznych i dowodów, jak te, które oceniał już Sąd Okręgowy w sprawie III Ko 100/08.

Jedynie na marginesie skarżącemu wypada wskazać, że jeśli nawet hipotetycznie założyć (choć nie ma ku temu jakichkolwiek racjonalnych podstaw), że S. R. (1) podpisałby wszystkie 55 decyzji o internowaniu (w tym również oskarżyciela posiłkowego J. N.) jako tzw. zwykły obywatel (nota bene obiektywnie rzecz ujmując, nie pełniąc piastowanej funkcji Komendanta Wojewódzkiego MO, nie miałby w ogóle takiej możliwości), to przede wszystkim brak byłoby obiektywnych możliwości postawienia go obecnie w stan oskarżenia w niniejszej sprawie. To właśnie bowiem owa szczególna cecha związana z tym, że zarzucane mu czyny (również ten na szkodę skarżącego) oskarżony popełnił, nie jako osoba prywatna, lecz jako funkcjonariusz tzw. państwa komunistycznego, czy szerzej funkcjonariusz publiczny jest warunkiem sine qua non tego, że może on odpowiadać w trybie przepisów ustawy o IPN-ie (art. 2 ust 1 i art. 3), co z kolei po spełnieniu określonych w jej treści warunków (art. 4 ust 1) powoduje, iż przypisane mu czyny, o ile stanowią zbrodnie przeciwko ludzkości nie uległy przedawnieniu. Nota bene sam oskarżyciel posiłkowy na k. 5 swojej apelacji wskazał, iż „...oskarżony wykorzystał swoją funkcje i bezprawnie pozbawił mnie wolności”.

Odnosząc się z kolei do zarzutu obrazy normy art. 40 kk, która miałaby się sprowadzać do nieuwzględnienia wniosku oskarżyciela posiłkowego J. N. o degradację oskarżonego do stopnia szeregowego posterunkowego, to zważyć trzeba następujące okoliczności. Degradacja jest środkiem karnym związanym z hierarchią stopni oraz ich rolą i znaczeniem. Degradację można orzec tylko w razie skazania za przestępstwo umyślne o znacznej społecznej szkodliwości, którego sposób popełnienia, okoliczności oraz motyw kierujące sprawcą zasługują na szczególne potępienie. Warunkiem orzeczenia tego fakultatywnego środka karnego jest ustalenie, że sprawca utracił właściwości wymagane do posiadania tegoż stopnia, a więc te wszystkie przymioty zwłaszcza etyczno-moralne, które uzasadniają jego dalsze posiadanie.

W realiach niniejszej sprawy bez wątpienia zaakcentować wypada znaczną społeczną szkodliwość zachowań oskarżonego wynikającą m.in. z jej rozmiaru, pobudek i motywu działania. Z drugiej jednak strony nie można całkowicie pomijać uwarunkowań, w jakich funkcjonował oskarżony, choć te oczywiście w żaden sposób nie mogą usprawiedliwiać podpisanych przez niego decyzji. Te polityczne i prawne, a nade wszystko podległość służbowa, to prawdopodobnie przyczyny dla których oskarżony nie potrafił, a raczej nie chciał podważać i kwestionować poleceń swoich przełożonych. Tyle tylko, że z całą pewnością miał on świadomość konsekwencji podjętych przez siebie zachowań prowadzących do pozbawienia wolności obywateli z tej tylko przyczyny, że pokrzywdzeni nie zgadzali się z tzw. linią ówczesnej władzy. S. R. (1) został zwolniony ze służby w kwietniu 1990 roku, a więc 26 lat temu.

Wskazane okoliczności zdaniem Sądu Okręgowego nie dają jednak dostatecznych podstaw do sięgnięcia po środek karny z art. 40 kk,

Od popełnienia inkryminowanych zachowań oskarżonego do chwili obecnej upłynęło prawie 35 lat, utrata posiadanego przez niego (używanego aktualnie już jedynie w wymiarze czysto formalnym) stopnia z jednoczesną degradacją do stopnia szeregowego posterunkowego, poza niewątpliwą moralną satysfakcją dla osób pokrzywdzonych, pociągałaby dla osoby oskarżonego w dalszej perspektywie także następstwa o charakterze

dolegliwości ekonomicznej, takie jak choćby obniżenie wysokości uposażenia emerytalnego, co jednocześnie bez wątpienia godziłoby również pośrednio w sytuację osób bliskich sprawcy.

Zestawienie owych potencjalnych skutków orzeczenia wnioskowanego środka karnego w obliczu całokształtu wynikających dla oskarżonego następstw niniejszego postępowania, zwłaszcza przez pryzmat charakteru orzeczonej kary, w ocenie Sądu czyniłoby je przejawem represji nie do końca współmiernej do okoliczności podmiotowych i przedmiotowych przypisanych oskarżonemu czynów. Takową ocenę wydaje się podzielać nota bene również oskarżyciel publiczny, który nie występował w sprawie o tego rodzaju dolegliwość.

Przechodząc do ostatniego zarzutu apelacji oskarżyciela posiłkowego J. N., choć sformułowanego jako obraza prawa materialnego (art. 85 kk i art. 86 kk), to ze swej istoty kwestionującego wymiar orzeczonej wobec oskarżonego kary przez pryzmat jej rzekomej rażącej niewspółmierności, stwierdzić należy, iż również on nie zasługiwał na uwzględnienie.

Przede wszystkim podkreślić należy, iż z racji dokonanej przez Sąd Okręgowy na etapie postępowania odwoławczego częściowej zmiany (korekty) kwalifikacji prawnej przypisanych S. R. (1) czynów, a co za tym idzie w obliczu konsekwencji objęcia wszystkich zachowań konstrukcją tzw. ciągu przestępstw, Sąd stanął w obliczu ponownego rozstrzygnięcia w kwestii wysokości kary. Istotną w tej mierze okolicznością staje się w tej sytuacji zwłaszcza łagodniejsze ustawowe zagrożenie za przypisane podsądnemu czyny, które w wypadku podstawowej postaci występku z art. 189 § 1 kk jest o połowę niższe, bowiem nie przekracza 5 lat pozbawienia wolności, a także znaczna korekta zawinionego przez oskarżonego każdorazowego okresu bezprawnego pozbawienia wolności pokrzywdzonych.

Wymierzając sprawcy jedną karę za wszystkie przypisane mu czyny jednostkowe kwalifikowane z art. 231 § 1 kk w zw. z art. 189 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 2 ust 1 w zw. z art. 3 ustawy o IPN-ie uwzględniono dyrektywy jej wymiaru wskazane w art. 53 kk.

Jako okoliczności zdecydowanie obciążające sprawcę poczytano wysoki stopień społecznej szkodliwości wszystkich 55 zachowań, wynikający zwłaszcza z wagi, zakresu, rodzaju i fundamentalnego charakteru naruszonych dóbr osób pokrzywdzonych (prawo do wolności czy swobody wyrażania poglądów) oraz sposobu i okoliczności działania oskarżonego. Dopuszczając się wszystkich przypisanych mu czynów S. R. (1) działał jako istotny element aparatu represji ówczesnego państwa komunistycznego, biorąc udział w wykonaniu przygotowanej wcześniej i zorganizowanej na znaczną skalę, akcji eliminowania osób o odmiennych poglądach (w większości działaczy związkowych), których w oparciu o nieobowiązujące w porządku prawnym państwa (nieogłoszone) dekrety, z tej tylko przyczyny bezprawnie pozbawił wolności.

Z drugiej strony niewątpliwie na wymiar kary nie bez wpływu winny pozostawać okoliczności łagodzące takie jak m.in. dotychczasowa niekaralność sprawcy (k.2651), jego podeszły wiek, stan zdrowia, czy wreszcie znaczny upływ czasu od popełnienia zarzucanych czynów.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał, że wymierzona w warunkach art. 91 § 1 kk sankcja na poziomie 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności będzie karą w dostatecznym stopniu uwzględniającą zarówno rozmiar sprzecznych z prawem zachowań oskarżonego, jak i wagę naruszonych jego działaniami dóbr.

Niewątpliwie okres, w jakim oskarżony popełnił przypisane mu czyny, jest przedmiotem nieustających badań i analiz zwłaszcza historycznych i do chwili obecnej (pomimo upływu ponad ćwierć wieku od daty wprowadzenia stanu wojennego) wzbudza liczne pytania i kontrowersje, tym nie mniej jednak fakt ten nie może w żaden sposób determinować bądź przesłaniać dokonanej w niniejszym wyroku przez Sąd oceny zachowania sprawcy, która - co należy wyraźnie po raz wtóry podkreślić - sprowadzała się wyłącznie do aspektu oceny jej zgodności z normami prawa karnego materialnego, a nie generalnego rozliczenia tego trudnego bez wątpienia okresu historii naszego państwa, bo ta ostatnia kwestia z pewnością nie leży w gestii, ani kompetencjach Sądu orzekającego w niniejszej sprawie.

Dlatego też Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że nie można zgodzić się ze stanowiskiem oskarżyciela posiłkowego J. N., jakoby kara w wymiarze niższym niż 3 lata pozbawienia wolności była wyrazem bagatelizowania powagi naruszonych przestępstwami dóbr Z całą pewnością orzeczone sankcja w wysokości 1 roku i 6 miesięcy bezwzględnego pozbawienia wolności, żadną miarą nie może być pochytywana jako parasol ochronny nad sprawcą. Przeciwnie w odczuciu społecznym i świadomości prawnej, które nie zawsze jest tożsame z subiektywnymi odczuciami i oczekiwaniami osób pokrzywdzonych, będzie wyraźnym sygnałem tego, iż zachowania sprzeczne z prawem spotkają się z adekwatną reakcją państwa i to niezależnie od ich wagi oraz czasu popełnienia.

Wreszcie ustosunkowując się do apelacji oskarżyciela (IPN-u), która domaga się zmiany wyroku poprzez podanie jego treści do publicznej wiadomości, to przede wszystkim razi wyjątkowa lakoniczność argumentacji jej autora, Tak naprawdę jednym powodem, który wg skarżącego przemawiałby za takim rozwiązaniem jest zaspokojenie społecznego poczucia sprawiedliwości. Bezspornie materia niniejszej sprawy w istocie dotyczy okresu, który do dnia dzisiejszego jest nie tylko przedmiotem analiz i badań w warstwie historycznej, ale również z pewnością wzbudza duże zainteresowanie społeczne. Oczywistym przejawem tego jest i była obecność przedstawicieli środków masowego przekazu na poszczególnych rozprawach. Bez wątplenia ich relacje z procesu który przecież jest jawny były, są i zapewne będą szeroko analizowane i komentowane nie tylko przez uczestniczące w nim strony.

W tych okolicznościach zdaniem Sądu Okręgowego nie ma żadnych uzasadnionych podstaw do konstruowania tezy o niebezpieczeństwie tego, że wydane w dniu dzisiejszym rozstrzygnięcie bez jego podania do publicznej wiadomości dotarłoby jedynie do ograniczonego kręgu odbiorców, co rzeczywiście mogłoby w jakikolwiek sposób uchybić społecznemu poczuciu sprawiedliwości.

Abstrahując od powyższego skarżącemu wypada wskazać, iż Sąd I instancji rozważał zasadność zgłoszonego przez oskarżyciela na etapie głosów końcowych wniosku w tym przedmiocie i w treści pisemnych motywów skarżonego wyroku przedstawił swoje stanowisko odnośnie powodów jego nieuwzględnienia, które Sąd Okręgowy w pełni podziela. To, że skarżący uznaje je za niedostateczne w warstwie argumentacji, bądź nietrafne wg niego merytorycznie, samo przez się nie przesądza jeszcze o tym, iż doszło do uchybienia normie art. 424 kpk. Dlatego też Sąd Okręgowy nie znalazł powodów do uwzględnienia skargi odwoławczej oskarżyciela.

W tym stanie rzeczy nie znajdując innych uchybień, które podlegają kontroli z urzędu na etapie postępowania apelacyjnego, Sąd Odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjmując, iż wszystkie zarzucane oskarżonemu S. R. (1) czyny wypełniły znamiona przestępstw z art. 231 § 1 kk w zw. z art. 189 § 1 kk w zw. z art. 2 ust 1 w zw. z art. 3 ustawy o IPN-ie wchodzących w jeden tzw. ciąg przestępstw z art. 91 § 1 kk, uchylił rozstrzygnięcie o orzeczonej karze łącznej pozbawienia wolności, a jednocześnie wymierzył oskarżonemu za wszystkie przypisane mu zachowania jedną karę w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżycielom posiłkowym J. Z. i S. M. rozstrzygnięto na podstawie § 4 ust. 3, § 17 ust. 2 pkt 4 i ust 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze rozstrzygnięto zgodnie z treścią art. 633 kpk w zw. z art. 624 § 1 kpk zwalniając oskarżonego i oskarżycieli posiłkowych od obowiązku ich ponoszenia, zaś w zakresie apelacji Instytutu Pamięci Narodowej obciążając nimi w myśl art. 636 § 1 kpk Skarb Państwa.

Dorota Niewińska Dariusz Niezabitowski Dariusz Gąsowski